

U Međimurju obilježen dan sjacanja na oslobođenje od Mađara - 1918-

Preneseno s portala <http://biskupija-varazdinska.hr/>

[Obilježen spomendan odcjepljenja Međimurja od mađarske države i pripojenja matici Hrvatskoj](#)

MACINEC – ČAKOVEC, 9. 1. 2012

Prigodnim programima u Macincu i Čakovcu obilježen je u ponedjeljak 9. siječnja spomendan odcjepljenja Međimurja od mađarske države i povratka u krilo matice zemlje Hrvatske.

U Macincu, mjestu koje je dalo nekoliko važnih osoba koje su osobito pridonijele događanjima kojima se hrvatski narod Međimurja oslobodio tuđinske vlasti, programu su nazočili predstavnici Međimurske županije, Općine Nedelišće, Župe Macinec i Osnovne škole "Dr. Ivan Novak" Macinec te drugi žitelji Međimurja.

Tom je prigodom na rodnoj kući dr. Ivana Novaka, narodnog preporoditelja Međimurja, vijenac položilo izaslanstvo u kojem su bili međimurski župan Ivan Perhoč, zamjenik župana Matija Posavec, predsjednik Skupštine Međimurske županije Petar Novački, načelnik Općine Nedelišće Mladen Horvat, zamjenik načelnika Vitomir Kirić, predsjednik Općinskog vijeća Željko Kacun te predsjednik Vijeća Mjesnog odbora Macinec Željko Kofjač. Na rodnoj kući nalazi se spomen-ploča koju je postavila Matica hrvatska Čakovec čiji su predstavnici također položili svijeće kod rodne kuće.

Nazočnima se obratio vlč. Stjepan Markušić, župnik župe Pohoda Blažene Djevice Marije Macinec koji je uvodno naglasio da je Božja riječ vodila plemenite sinove Međimurja prema ostvarenju želja međimurskih ljudi da žive u svojoj domovini Hrvatskoj.

Prisjetio se kako je u travnju 1913. godine nakon vlč. Stjepana Schadla, graditelja župne crkve u Macincu, za župnika došao vlč. Ignacije Lipnjak, veliki rodoljub, kojem je za prosvječivanje puka za hrvatsko dostojanstvo pod mađarskom upravom služila jedino crkva. Za tu prosvjetiteljsku svrhu osnovao je župni zbor, koji je postao jezgra domoljubne hrvatske svijesti u poplavi sveopće prisilne mađarizacije Međimurja. U prosincu 1918. g. u radu za oslobađanje Međimuraca od mađarske vlasti uz župnika Ignacija Lipnjaka istaknuli su se i dr. Ivan Novak, pravnik te Franjo Glogovec, rođeni u Macincu. Podsjetio je i kako su se 29. listopada 1918. godine Hrvati otrgnuli od Mađarske te proglasili svoje narodno vijeće u Zagrebu kao neovisnu i samostalnu vlast. Vlastodršci Međimurja, Mađari, uvidjeli su da će sigurno u smislu načela samoopredjeljenja naroda izgubiti Međimurje, pa su počeli zlostavljati viđenije hrvatske Međimurce, osobito svećenike. Mnoge ljude, na primjer u Pribislavcu i Nedelišću, su i ubili. U mržnji prema nekim hrvatskim svećenicima ljutiti mađarski vojnici ubili su i župnika u Štrigovi, rođenog Međimurca, vlč. Ljudevita Filipića, koji je bio izuzetan svećenik u župi Štrigova te je vlastima zapeo za oko.

U Macinec je 9. studenog 1918. kao gost župniku Ignaciju Lipnjaku iz Varaždina automobilom na dogovor došao dr. Ivan Novak sa svojim pomoćnikom Franjom Glogovcem i rodoljubnim đakom Tomom Bratkovićem, da navijesti narodno izbavljenje od mađarske vlasti u Međimurju najsvjesnijim Macinčanima. Objavio je kako će uskoro doći Oslobodilačka legija, koja se organizira s ostalim rodoljubima u Varaždinu. S druge strane, vlast je dobila dojavu od mjesnog mađarskog učitelja o tim događajima. Istu večer vlakom u Macinec s oružjem dolaze mađarski vojnici te se nastanjuju u školi. Župnik Ignacije Lipnjak prethodno je već dva puta morao bježati u Središće preko Drave. U nedjelju 10. studenog 1918. g. župnik se spremao odslužiti jutarnju sv. misu, ali su ga već u sakristiji

čekali mađarski vojnici. Zato je župnik pobjegao preko Drave u Varaždin, gdje je ostao sve do oslobođenja Međimurja na Badnjak, 24. prosinca 1918. godine. Vrativši se u Macinec župnik Lipnjak je održao najradosniju svečanu polnočku u svom svećeničkom životu.

Župnik Markušić također je podsjetio kako je pjevački mješoviti zbor iz Macinca, pod vodstvom župnika Ignacija Lipnjaka, pjevao već 27. prosinca 1918. na svečanoj sv. misi zahvalnici za oslobođenje Međimurja na trgu ispred crkve u Čakovcu, koju je predslavio svetojurjevski župnik Zvonimir Jurak. Isti mješoviti macinski župni zbor, kao jedina čista hrvatska organizacija u Međimurju, u središtu Hrvatske - u Zagrebu - u znak zahvalnosti za oslobođenje Međimurja, održao je 13. veljače 1919. g. vokalni koncert međimurskih puhačkih popijevki, harmoniziranih po međimurskom svećeniku vlč. Vinku Žgancu. Taj je koncert u Zagrebu među svim glazbenim umjetničkim svijetom "pobudio opću senzaciju najveće ugodnosti". Kasnije je taj pjevački zbor s lijepim uspjehom izveo koncerte: još dva puta u Čakovcu, zatim u Varaždinu, Ptuju, Mariboru i Ljubljani. Zbor je bio pozvan na mariborski katolički orlovski slet, te na izložbu u Zagreb, ali se nije odazvao, jer je župnik Ignacije Lipnjak od nekih svećeničkih i hrvatskih (srbofilskih) elemenata doživio neugodnosti i osporavanje. U tom razdoblju bili su i sjajni nastupi Macinčana sa svojim pjevačkim zborom u Mariji Bistrici godine 1917. i godine 1921. kada se tamo pjevala zahtjevna latinska misa "Sonntagsmesse" Josefa Grubera. Tu svjetlu tradiciju macinskog mješovitog župnog zbora nastavlja i današnji župni zbor, naglasio je župnik Markušić.

Svečanost u Macincu svojim sudjelovanjem uzveličali su i pripadnici Zrinske garde Čakovec, dok su u glazbenom dijelu nastupili članovi župnog zbora.

Obilježavanje je nastavljeno polaganjem vijenca i paljenjem svijeća na grobu dr. Ivana Novaka u Čakovcu te svečanom akademijom u dvorani Učiteljskog fakulteta pod pokroviteljstvom Hrvatskog sabora u ime kojeg je bio nazočan potpredsjednik Milorad Batinić.

Večernju misu u prigodi spomendana u župnoj crkvi sv. Nikole biskupa predvodio je domaći župnik i gvardijan Franjevačkog samostana fra Stanko Belobrajdić koji se u propovijedi osvrnuo na događaje 1918. i 1919. godine koji su vrhunac imali u velikoj narodnoj skupštini i misnom veleslavlju, održanima na Franjevačkom trgu u Čakovcu 9. siječnja 1919. godine.

Jasminka Bakoš-Kocijan

Možda bi bilo dobro i dodati da je Međimurje 1941. godine među prvima proglasilo samostalnu Hrvatsku, a u Čakovcu su 7. travnja u proglašenju Hrvatske države, uz Teodora Košaka, sudjeluje i braća Tuksar, pa i Zvonimir koji je preminuo 26. prosinca 2012. godine. No, u Međimurje ubrzo ulaze postrojbe mađarske vojske te područje između Mure i Drave okupiraju sve do dolaska Crvene armije 1945. godine, nakon čega vlast preuzimaju jugoslavenski orijentirani komunisti te ubrzo započinju progoni domoljubnih Međimuraca, svjesnih Hrvata, svećenika i intelektualaca. Pone se ponovno čelije starog grada Zrinskih u Čakovcu, "nastaje" grobište Ksajpa.... ljudi nestaju, a u pomanjkanju "narodnih neprijatelja" na tlu Međimurja isti se u lipnju 1945. godine dopremaju s područja susjednog Varaždina ubijaju i pokapaju u rovovima dravskog nasipa kod sela Gornji Hrašćan i Trnovec (spomen križa 5. kolovoza 2001. godine postavlja Društvo za obilježavanje grobišta, a zalaganjem članova Društva, dobrovoljnim radom i sredstvima sponzora i podupiratelja izvedena je na zapadnoj strani i ekshumacija, te potom 2010. godine dobrovoljnim radom i prikupljenim sredstvima od sponzora sagrađena je i grobnica u koju su 23. kolovoza 2010. ekshumirani posmrtni ostaci i pokopani - grobnicu je blagoslovio mons Josip Mrzljak, varaždinski biskup). Tu je i grobište Leš Kotoriba, a djelovanjem Udbe u ožujku 1947. godine nastaje i grobište

"Repova šuma" Štrigova. To je bilo vrijeme kada je nastalo posljednje masovno grobište u Međimurju, ali povampireni zločinački sustav nije mirovao... progoni i ubojstva se nastavljaju, na Veliku Gospu, 15. kolovoza 1947. u Gornjem Kraljevcu župa i općina Vratišinec je ubijen Valent Tuksar, a u razdoblju 1955-60, nestaje Ivan Siladi u Kotoribi, prema nekim izvorima od vlasti je ubijen na obalama rijeke Mure, gdje mu je i tijelo ostalo. Končanu slobodu trebalo je čekati daljnjih 46. godina, a to se i dogodilo 17. rujna 1991. godine kada područje Međimurja napušta JNA.

Eto nakon 93 godine od prvog "oslobođenja" Međimurja od Mađara, skoro 71 godine od proglašenja Hrvatske u Čakovcu 1941. i 20 godina od svrgavanja nametnutog "komunističkog" sustava približava se dan kad Hrvati ponovno odlučuju o svojoj sudbini. Pa sretno nam bilo kako god odlučili!???

U Križovljanu, 14. siječnja 2012. godine
pridodao Franjo Talan – Društvo za obilježavanje grobišta